

Seenerikas sügis

Septembris paistis nii päikest kui virmalisi

Vähemalt Lõuna-Eestis on paljudel seenesoustist villand. Seeni peeti vanasti vaese inimese põhitoiduks.

Kui paar aastat tagasi kaasnes sügise õhusooja kahanemisega vaid viina hinna kasv, siis tänava lajatati pähe nii maa-, kütuse- kui elektrimaksuga.

Kui järele mõelda, ega me ju eriti säästlikult ela: tubades põleb valgus ka siis, kui meid seal ei ole. Vett kokku hoida ei osata üldse.

Hea kartulivõtuilm

Taanis näiteks on peresid, kes hommikul tõmbavad vee kempus peale alles siis, kui kõik on oma asjaõiedused sooritanud. See-eest on Eestis metsatalusid, kus elektrit on toas ainult siis, kui kassi silitad.

Õnneks on ilmataat ka sel sügisel mõistev olnud – öökülmad

algasid alles kalendrisügise saabudes. Septembris ilm oli ligi poolteist kraadi tavalisest soojem. Nädala jagu oli päevi, kus pärastlõunased maksimumtemperatuurid küündisid üle 20°. Ilm soosis ka kartulivõtjaid: meteoroloogia instituudis arvutati Eesti keskmiseks vihmahulgaks 68 mm ehk 91% tavalisest kogusest.

Paistis nii päikest kui virmalisi. Esimest oli Tõraveres 147 tundi, teisi paar tundi. 24. septembril toimus Päikesel võimas purse, selle mõju jõudis kahe päevaga Maale.

Nii et kes end möödunud nädala lõpul veidi viletsamini tundis, võib selles süüdistada meie valguseandja saadetud magnet-tormi, mitte kehva horoskoopi.

Milline tuleb talv ja kevad? Seda võiks juba ennustada vastavalt esiisade tarkusele. Urvaste

vanasõna ütleb, et kui sügisel pööripäeval vihma sajab, tuleb soe talv. Tänavu tibas sel päeval kohati. Seega on oodata paiguti parajat talve. Mihklipäeval olid puud lehes, seega on aprilli lõpus puud juba rohelistes.

Ilmast mujal

Kui meie võisime oma sügis-kuuga päris rahul olla, siis mujal märatsesid orkaanid ja paduvihmad. Kolmteist päeva pärast terroristide rünnakut Pentagonile tormas USA pealinna piirkonda tugev, kolmanda kategooria tornaado.

Marylandi ülikoolilinnakus hukkus kaks naistudengit, kui pööris nende auto õhku tõstis ja vastu maja puruks viskas. Kokku oli vigastatuid oli 56, kahju hinnati 70 miljonile dollarile.

Taiwani saar sai kuu ajaga kaks kord rappidada taifuunide

Nari ja Lekima poolt. Palavaim paik oli Alžeeria (48°), külmim Gröönimaa (-32°).

Ilmast muiste

1901. aasta septembri keskmine õhutemperatuur Tartus oli sama mis tänava: 11,8°, õhusoo kõikus 20,2 ja 2,9 kraadi vahel. Vihma sadas vaid 31 mm, pool tavalisest hulgest.

Postimees teatas jätkuvalt põuahädast. Muhumaalt: kartulid on väiksed kui hernerid, palavus on nad enneaegu valmis küpsetanud. Põllumehed mõtlevad kõrvatagust sügades, kuidas talv üle elada ja maksud maksta.

Võrust. Ilmad on meie pool päris põuased. Päevad on nii kui "Jaani ajake" ja ööd ka veel küllalt soojad. Maikuu torm (*tromb - A. K.*) on kroonu metsadest üle 7000 puu üles murdnud.

MALL VÄRVA

Iisakult. Kuiv ei ole mitte väga suurt kahju teinud. Ainult kapsaid ei saanud – uss söi ära.

Tallinnast. Ülemiste vee tegi torm sogaseks. Seda soovitatakse

se kurnata. Veepuuduse tõttu soovitatakse kõrgemates kohtades aegsasti vett varuda.

AIN KALLIS